

"Den dumme Phantasie"

Stil af: Katrine Hougaard, Frederiksborg Gymnasium og hf.

Solens gyldne fingre har endnu ikke sneget sig op over mure og tage, men der anes en mildere tone i mørket, som om natten har åbnet sig mod dagen. En svag støvregn falder på brostenene og gør dem glatte, får dem til at spejle den stjerneplettede himmel over byen. Daggryets tåge ligger i de stejle gader, gør verdenen sløret. Den skarpe lugt af rendesten synes fortyndet i den kolde luft, men ligger stadig som en pikant tone, der river i næsen, hver gang et vindstød slår ned mellem de tæt sammenpressede huse.

De få træer langs Champs-Élysées lader deres sidste, knasende blade falde. Seinen bugter sig som en irgrøn slange gennem Paris, genspejler både gryet mod øst og natten i vest. Et vindpust får overfladen til at kruse, en svag bølge, der minder om et langsomt åndedrag.

Iført sin høje hat og let støvede frakke står han ved kanten af den inddæmmede flod, læner sig svagt mod stokken. Hans blik er indadvendt, mens han betragter sin sorte silhuet i vandets overflade. Næsens krogede facon, de slanke hænder mod stokkens knop. Hele den magre skitse som et papirklip, der bøjes for hvert vindpust: Når overfladen bølger og visker ham ud, et kort øjeblik er han kun en skygge i det mørke vand.

Han indånder regnen og tågen, mærker allerede solen bag horisonten. Fornemmer hvordan den vil få vandet til at glitre, lade luftige krystaller danse på dønningerne. Gøre vandet lysere, få tågen til at lette. Så vil han fremstå klarere end nu – skarpt detaljeret.

Han ser på floden foran sig. Ser den bugtede ryg, de matgrønne skæl. Han hører det hivende åndedrag, hvordan det hvæser og sprutter nede i dyret, hver gang han ser en krusning. Det handler alt sammen om at se. Langt de fleste mennesker, dem der aldrig bliver andet end skygger i overfladen, ser ikke skallen. De ser lige igennem. De fleste åbner hverken øjne eller ører, lytter aldrig til andre vejrtrækninger end de menneskelige. Ser kun sten, vand, jord. Hvis bare de ville træde et skridt tilbage, betragte verdenen som en helhed så burde alle da forstå, hvad det er, der omgiver os. Mennesket som objekt har mistet sit rette syn og sin rette hørelse. Menneskets øjne er blevet snæversynede: De ser kun tingene tæt, tæt på. En snert af forargelse, endda svag sørgmodighed griber ham om hjertet. Hvor må det være sølle at være et ordinært menneske.

Men han ser og hører alt. Hvordan dyret svagt bevæger sin store krop i det trange hylster, man har bygget op omkring det. Hvordan det trækker vejret regelmæssigt sovende, på trods af de hårde sten og larmen fra byen, der aldrig sover.

Men der er også en anden lyd. Noget der pusler, eller nærmere en lyd som vand, der bliver skubbet til side, en slags bløp og svush. En rumsteren, der lader ryggen duve blødt op og ned. Han træder et skridt nærmere kanten og anstrenger sine ører, så de næsten vipper den høje hat. Læner sig igen mod stokken. Fikserer et ikke definerbart punkt og lytter.

Først tror han det er klokke, et fint klokkespil, der drejer i den sagte bevægelse i vandet. Men efterhånden går det op for ham, at det er hviskende stemmers sang. At nede i det dunkle vand, inde i dyrets mave, er der nogen der synger. Han står lidt og bare nyder sangen, de blide toner der løfter sig som fine dråber og gør ham blød. Han lukker øjnene et øjeblik og svømmer væk i den tågede fornemmelse, der kryber op igennem ham. Da de snigende fingre når hans hjerne, forstår han sangen – ordenne åbner en port i hans bevidsthed. Lys vælter ind. Han åbner øjnene og ser gennem dyret. Stirrer et øjeblik på overfladen, før den udviskes og dér, gennem et grønt slør af vand, toner skikkelser frem. Hvor mange er de? Tyve, måske tredive? Han fornemmer kun antallet, men ser hvordan deres yndefulde skygger bevæger sig, deres hænder løfter sig mod ham og byder ham velkommen i deres rige. Han hører kvindestemmer og mænd, hvis dybe toner er som hentet fra dybet. Børn med stemmer som smeltevandets klukkende bække. En rislen, der løber varmt igennem ham.

Det grå fortager sig, tågen, der har ligget som et slør og dækket for virkeligheden er ved at opløses. De østvendte tage rødmer svagt, som om en indre glød ulmer bag facaderne.

En stemme skiller sig ud, en klar kvindestemme, der langsomt begynder at fortælle. Det er som om, hun kun nødtigt vil gå i gang, men trækker på ordenne, lange pauser. Hun former sine hænder som skåle, drikker nærmest lyden. Sådan ser han det: Lyden føres ind, ikke ud.

Hun tager ham med på en rejse, lader ham trække vejret dybt ind, inden de dykker ned gennem oceaner. Beskriver så levende solens spil i vandoverfladen, den dybere grønne, næsten sorte farve, på bunden af de dybe rev. Fremmaner underjordiske klipper oversået med muslinger som en undersøisk eng. Maler de mest forunderlige landskaber med træer og planter, hvis blade fiskene svømmer

gennem. Men klarest viser hun ham havkongens slot, med et fast tag i hans hånd fører hun ham tættere på dette vidunderlige værk, der funkler og lyser. Viser ham hvordan solens stråler spredes af muslingerne, der er fastgjort til taget, så alt synes oplyst som på jorden. Hun vender hans strålende øjne mod sig, så han ser ind i hendes. Han mærker med sine lange, magre fingre hendes hånd. Hun ser på ham, gennem ham, lader ham bliver opslugt af disse dybblå øjne. Rækker ud og berører ham ganske let på kinden, stryger en enkel finger langs hans kæbeparti. Ømhed i et enkelt strøg.

Solens første stråle har ramt himmelvæggen, kun en lille del af vesthimlen har endnu få, matte stjerner tilbage. De har tabt deres glød i solens varme ånde.

Så fortæller hun ham om havfolket, lader ham få del i historier og myter. Mens hun fortæller, glider verdenen omkring dem ud, bliver én stor sortblå masse. Kun disse funklende øjne, denne lysende hvide hud, som kunne hun gå i stykker som glas hvert øjeblik, hvis blot hans hånd trykker for hårdt. Han trykker ikke hårdt, men holder blidt fast.

Hun fortæller ham legenden om den lille havfrue, hvisker til ham om kærlighedens blinde veje. Lader ham forstå, dybt i sin sjæl, denne sorg som er kærlighedens værk. Og mens hun fortæller lagrer han hvert ord, men ser kun hende. Hvad er verdenen mere end disse øjne?

Han mærker, han smiler til hende, og hun smiler blidt igen. Han rækker en hånd ud, nærmer sig dette smukke, smukke ansigt. Griber fat i hendes nakke, mærker fine knogler gennem det bløde hår. Idet han presser sine læber mod hendes, idet smagen af både saltvand og varm ånde møder hans mund, mærker han et ryk i kroppen. Sugtes tilbage som af en mægtig kraft, mærker sin elskedes arme forsvinde, mærker hvordan den sidste fingerspids slipper.

Et underligt skvulp river ham tilbage i ét nu. Han plantes med et solidt bump på brosten. Stirrer ned i blågrønt vand, hvor skygger danser. Ser hvordan de hviskes ud, opløses i svage bølger. Han ser hvordan det grågrønne slør bliver til skæl, der glitrer i solen, ser hvordan skællene bliver til vand.

En varme breder sig. Et gyldent skær, som ser man gennem gult papir på verdenen, lægger sig over byen – langt væk begynder en kirkeklokke at ringe, mens den stadige blæst kaster lyden rundt til alle sider.

Han løfter blikket og ser over mod muren på den anden side. Solen tegner et fint mønster hen over de ru sten, hans skygge er så lang, at den næsten når over til den anden side. Han lader umærkeligt tungen glide over læberne og smager havvand. Mens han ser hvordan solen kravler længere op, tømmes hans hoved for tanker, og en stemme dukker op. En kvinde hvisker: *Hvor har du hjemme?* Uvægerligt tænker han: I Danmark er jeg født...der har jeg hjemme. Men han mærker en underlig uro i kroppen bagefter, som om han er utilfreds med sit eget svar. Han ser endnu engang ned på Seinens bugtning og opdager et svagt skumsprøjt, der sekundet efter er det væk. Han blinker et par gange med øjnene, men forstår.

Han lukker øjnene og ser sit gamle hjem, men han føler kun det er forladt. At han aldrig vil kunne vende tilbage, aldrig vil kunne se disse huse, disse gader igen. Hans hjerte trækker ham i en anden retning, væk. Han længes mod lande langt herfra, længes efter at gøre alle sin barndoms historier virkelige. At fornemme stemningen af alle disse eventyr, så ofte fortalt, så fulde af minder. Og nu sker det, først er det en fornemmelse i lårene, de nærmest summer, derefter kryber en svag kulde ind i ham. Så slår en flodbølge benene væk under ham, fjerner ham endnu engang fra Seinens bred – Paris' våggen.

Han mærker den ru fornemmelse af træ, lugten af savsmuld. Mærker den kendte sitren af spænding, når det lille lys der som ved et trylleslag bliver tændt og afslører landskaber og dramaer, tapre mænd og frygtelige skæbner. En evig ung og smuk prinsesse. Eventyr efter eventyr, dukkernes ufejlbarlige dans langs den malede kant, der er både skov og slot. Et virvar af evighed, udødelighed og lykke. Lyset blafrer i mørket, så stærkt går det, dukkerne skifter umærkeligt hånd, bliver én lang række af karakterer, der fæstner sig i hans bevidsthed.

Men vigtigst af alt, hans fars øjne, der glitrer som krystaller i det ene lys' blafren. To glødende ædelsten, der oplyser scenen mere end hundrede projektører, der kaster dette uvirkelige lys over simple dukker og gør dem levende. To formfuldendte diamanter, der ler uden lyd over dukkernes krumspring, over eventyrets væsen. Og stemmen, der kan gøre ham på en gang både bange og tryk, være en sippet dronning og en buldrende trold. Her i sin barndoms palads af fortælling hviler han i sig selv, her kan han være i hele verdenen, og samtidig nær det menneske han elsker mest – der gør ham urørlig og gør han sikker. Han studerer sin far i mørket, hans ansigtstræk. Han husker kun sin far i mørket bag teatret, husker ham kun som glimtende øjne, vekslende stemmer og et ansigt halvt i skygge, som er han allerede på vej væk. For sammen med mindet hører en sorg

så dyb, at hans hjerte krymper sig. En skrue, der vrider hans sjæl og fryser hans mave til is. Kulde, der ligger latent i rygsøjlels knoglemarv.

En sky glider hurtigt forbi solen og køler verden ned for et øjeblik. De mennesker, der forventningsfuldt har afklædt sig jakken på trods af den vedvarende brise, skutter sig og tager tøjet på igen.

Sammen med sorgen er et mørke uden lys, uden krystaller eller diamanter. Kun et sort, tomt rum inden i ham, samt en skærende lyd, der truer med at gøre ham vanvittig. En spids syl borer sig ind i brystet: et åbnet sår, der aldrig vil hele. Han vil række ud efter sin far, men han er længere væk end tusind drømme. Havde han blot kunnet ligge på ryggen i mørket bag dukketeatret og plejet sit dybe sår, kun med et lille lys lægende, blafrende flamme. Havde han blot fået fred, havde han blot mærket sin mors ru hænder på sit hoved, set tårer i hendes øjne. Så kunne han have revet sig fri af savnet. Nu står han her, så mange år efter og bløder stadig. Stenene under ham vil altid bære et rødtligt skær, et aftryk af hans tilstedeværelse og udmarvede ensomhed.

Han ser mod himlen. Prøver at holde tårerne tilbage, så han ikke skal blamere sig på åben gade. Han sukker dybt, trækker vejret tungt et par gange. Solen er vendt tilbage og varmer hans ryg, skyggen i vandet er blevet kortere. Han skifter stokken over i venstre hånd, bevæger højre hånds fingre for at bringe liv i dem igen. Han retter på den høje hat, mere af vane end af nødvendighed. Retter ryggen, så skyggen, der nu er væsentligt forkortet, rettes lidt ud.

Langsomt vokser lydene omkring ham. Han virrer umærkeligt på hovedet og lægger nakken svagt bagover, så han kan betragte den klare, blå efterårshimmel. Hvide skyer driver hastigt hen over byen. Han hører lyden af en kærre, mennesker, der råber til hinanden. Liv, der leves stødt og roligt, ingen indre dæmoner. Han sukker let og mærker hvordan folk passerer forbi bag ham, mærker deres forsigtige blikke, der antyder hans mærkelige tilstedeværelse. Endnu en af disse tænkere, der kan bruge hele dage lukket inde i deres egne hoveder. Håbløse tilfælde, der aldrig driver det til andet end store tanker og sultne maver. Sådan tænker de. Et smil breder sig over hans ansigt og mildner hans træk, ak tænk hvis de vidste, hvad han skal drive det til. Alle disse store romaner, disse indestængte menneskelige følelser han vil vende og dreje i en kyndig hånd. Han ryster let på skuldrene, og mærker hvordan turen tilbage ikke har været unyttig. En sær livgivende energi fylder ham, en klippefast tro på fremtiden, der bare vokser og vokser. Et klarsyn der rammer hans øjne og spreder sig som ringe i vandet omkring ham – han ser.

Folk går forbi, omkring deres hoveder lyser små flammer, der lyser hele verden op. Deres tavse dans mellem hinanden for ikke at støde ind i hverandre virker mystisk tillokkende. Deres mimespil, når de taler sammen, vildt gestikulerende for at understøtte deres ord. Han ser mod den modsatte Seinebred, studerer de mennesker, der tilfældigt krydser hans vej. Åh far, du havde ret. Alt det du sagde til mig passede. Ser man ind i folk, er det her den virkelige indbildningskraft findes. Al anden fantasitænkning er venstrehåndsarbejde. At se mennesker som de virkelig er, er eventyrligt.

Alt vil komme til den, der venter.

Han lægger nakken tilbage og ler. Alt vil komme til mig.

EFTERSKRIFT

Hvordan kan jeg vide, at Hans Christian Andersen denne efterårsmorgen i det herrens år 1833 befandt sig ved Seinens bred?

Hvorledes tør jeg forsikre Dem om, at netop denne morgen var den vigtigste i hr. Andersens liv? Hvem er jeg at påstå dette?

Mine Herrer jeg kan kun fortælle Dem, at jeg var der med ham – kun ham og jeg i overgangen fra nat til dag. Kun jeg fulgte ham som et tåget skær, et papirklip.

Mine Herrer: Der går en usynlig tråd igennem livet.